

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

RHAGOR iaith

Llwybr y Gymraeg Welsh Pathway BA3 2025-26

Grŵp B – Darlith/Lecture 7
Rhagfyr 4ydd 2025

Catrin Evans-Thomas
c.evans-thomas@pcydd.ac.uk

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Beth am chwarae'r caneuon Nadolig Cymraeg yma?

<https://youtu.be/RH4iX3R3u2s> - Dawel Nos

https://youtu.be/32ityzJE_Dc - Nadolig Llawen i chi gyd

<https://youtu.be/Tf-Rdalzyjs> - Cadwyn o ganeuon Nadolig

<https://youtu.be/obardVDXE1U> - Nadolig, pwy a wyr?

<https://youtu.be/I5h5iaiNsyE> - Frozen, Cymraeg

<https://youtu.be/XWU9eGunyqw> - Hwiangerdd Mair

<https://youtu.be/npA9ARsaiTI> - Dawns y Plu eira

https://youtu.be/jZ-_QzS7QnU - Dymunwn Nadolig Llawen

<https://youtu.be/sfuoArvUzyM> - Pwy sy'n dwad dros y bryn

Nod Ac Amcanion Aims and Objectives

Llwybr y Gymraeg
Welsh Pathway
BA3 2025-26

- Adolygu'r gorffennol – Es i, Gwnes i... /
Revising the past tense (*I went, I made/did...*)
- Cyflwyno Ces i a Des i a berfau rheolaidd
(*Introducing I had, I came and regular past tense verbs*)

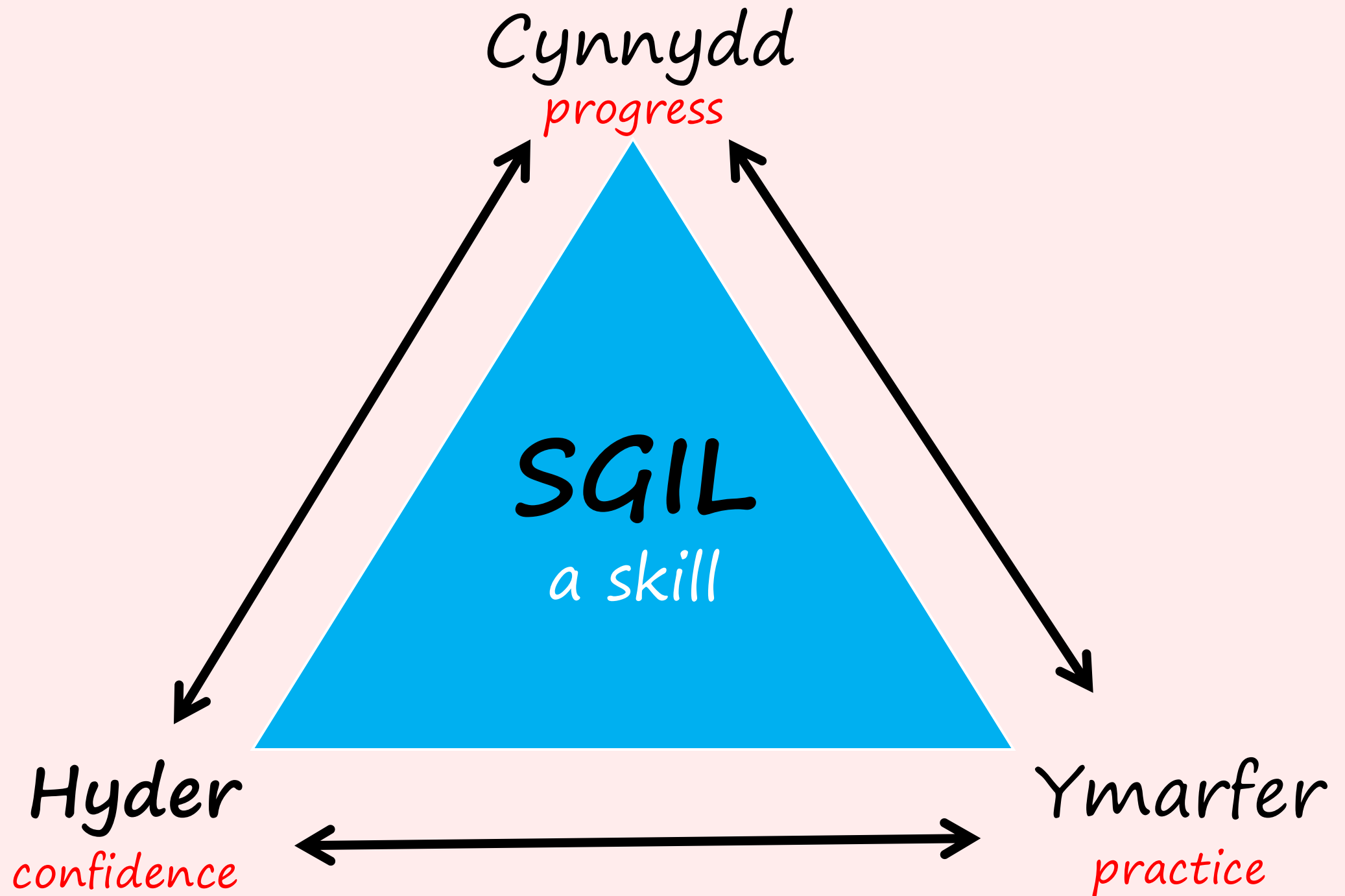

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

RHAGOR iaith

Berfau'r Gorffennol

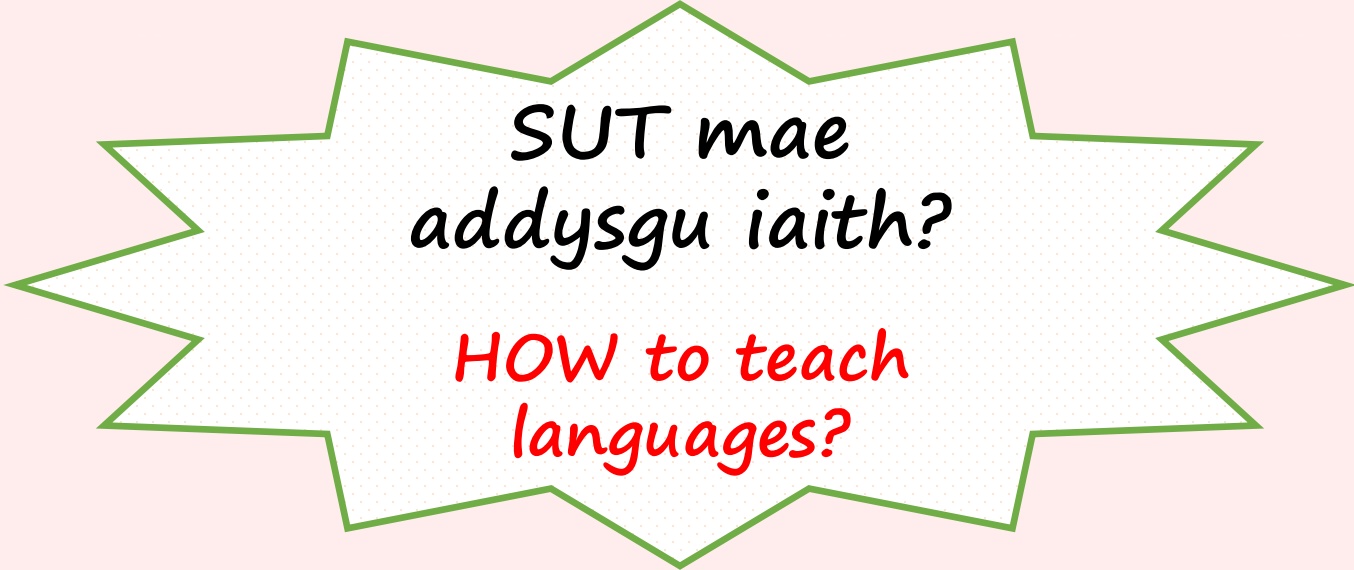
Past Tense Verbs

Byddwn ni'n parhau i
ymarfer y sgiliau yma
heddiw.

*We'll continue to
practise these skills
today.*

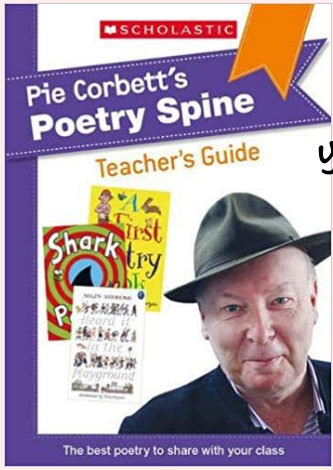

A2 - FOUNDATION	
LISTENING	Can understand and respond to a range of simple sentences related to school setting situations, e.g. everyday themes and different verb tenses.
SPEAKING	Can contribute to simple conversations using a range of simple sentences related to school setting situations, e.g. everyday themes and different verb tenses.
READING	Can understand written everyday messages and simple letters/e-mail messages. Can read appropriate stories with an effort to ensure correct pronunciation.
WRITING	Can write compound and complex sentences for educational purposes.

SUT mae
addysgu iaith?

HOW to teach
languages?

ystumiau e.e.
Pie Corbett
actions eg Pie
Corbett

gofyn cwestiynau
ask suitable questions

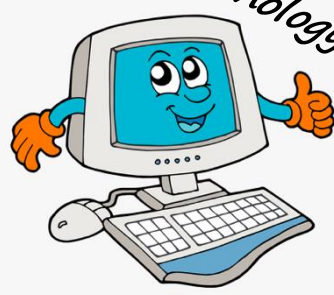

actio

canmoliaeth

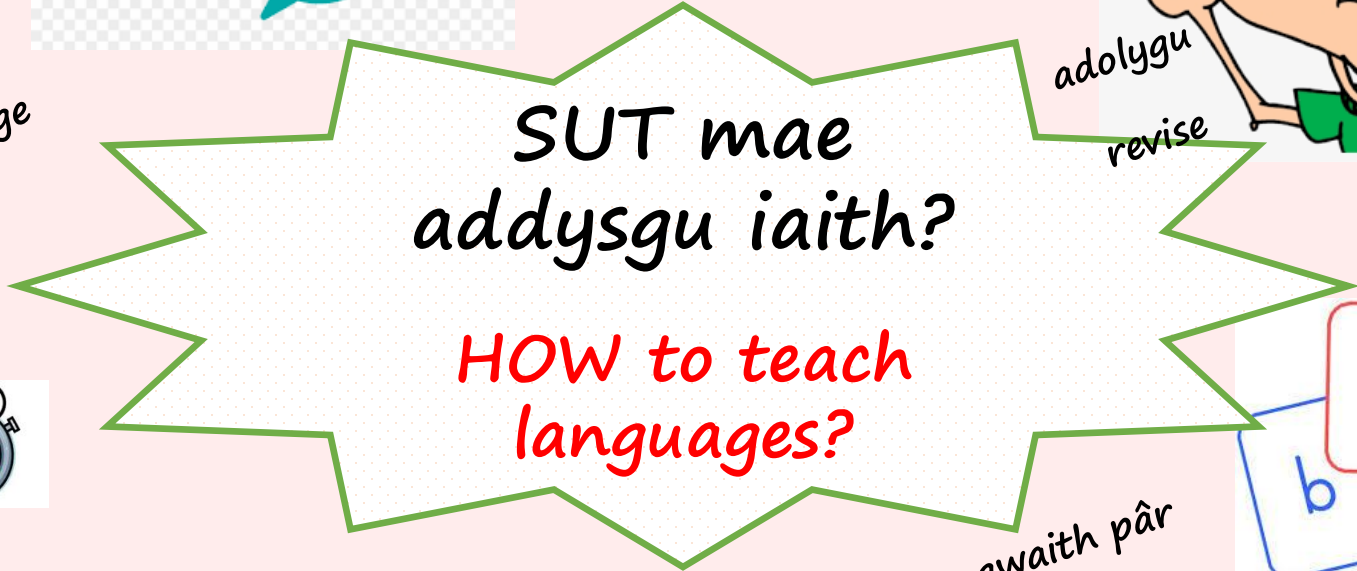
technoleg
technology

adolygu
revise

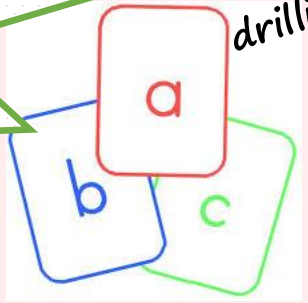
Siarad yr iaith
darged
speak in the
target language

SUT mae
addysgu iaith?

HOW to teach
languages?

drilio
drilling

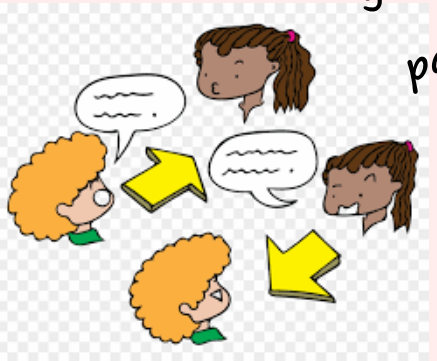

amser i feddwl
time to think

asesu
assessing

gwaith pâr
pair work

Gwaith grŵp
group work

chwarae
gemau
playing
games

Beth gafodd _____ i ginio?

Cafodd _____ i ginio.

Hefin

Daniel

Catrin

Mair

Helen

Jac

Jackie

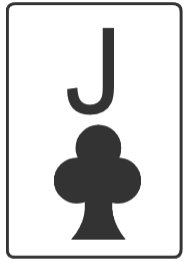
Bethan

	treiglad meddal
p	b
t	d
c	g
b	f
d	dd
g	/
ll	l
m	f
rh	r

Beth gafodd pawb?

	Bwyd	Diod
A – Tom	caws	coffi du
2 – Mari	tost	te
3 – Helen	bara brown	cappucino
4 – Marc	brechdan salad	dŵr
5 – Mair	cyrri	lager
6 – Sara	byrgyr	lemonêd
7 – Matt	pasta	gwin gwyn
8 – Gareth	banana	sudd oren
9 – Paul	sushi	te gwyrdd
10 – Sam	pizza	gwin coch
Jac – Jac	barbeciw	cwrw
Brenhines – Liz	cinio dydd Sul	champagne
Brenin – Harri	cawl	siocled poeth

START

*Cliciwch ar y cerdyn i
fynd i wefan dewis
cardiau.*

*Cliciwch a dywedwch
beth gafodd y person.*

*Click on the playing
card to go to the
card shuffling website.*

*Choose a card and
put what that person
has to eat and drink
in a sentence.*

Gorffennol 'Dod' ('to come')

I came

Des i

Ddes i?

Ddes i ddim

You came

Dest ti

Ddest ti?

Ddest ti ddim

He came

Daeth e

Ddaeth e?

Ddaeth e ddim

She came

Daeth hi

Ddaeth hi?

Ddaeth hi ddim

We came

Daethon ni

Ddaethon ni?

Ddaethon ni ddim

You came

Daethoch chi

Ddaethoch chi?

Ddaethoch chi ddim

They came

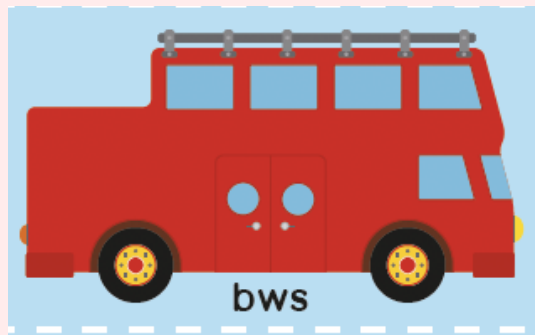
Daethon nhw

Ddaethon nhw?

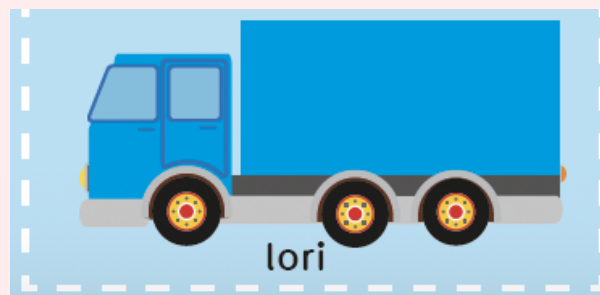
Ddaethon nhw ddim

Sut dest ti yma?

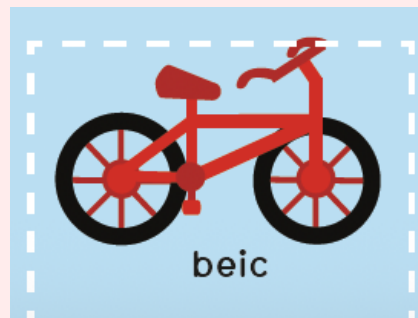
Des i yma....

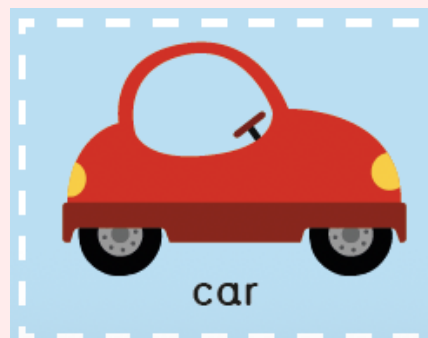
ar y bws.

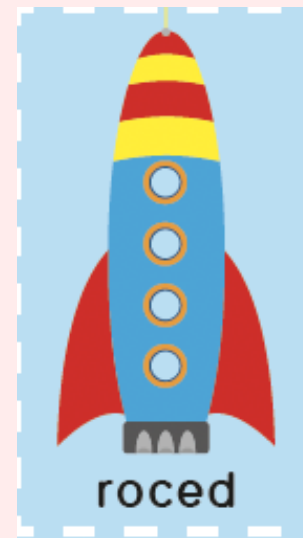
mewn lori.

ar y beic.

yn y car.

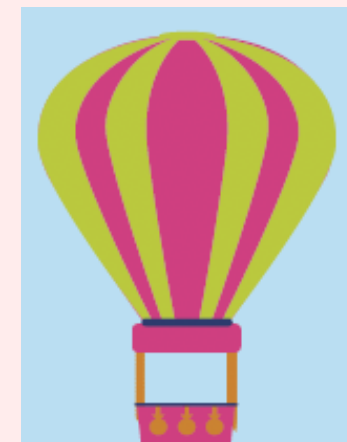
mewn roced.

mewn awyren.

**mewn
hofrennydd.**

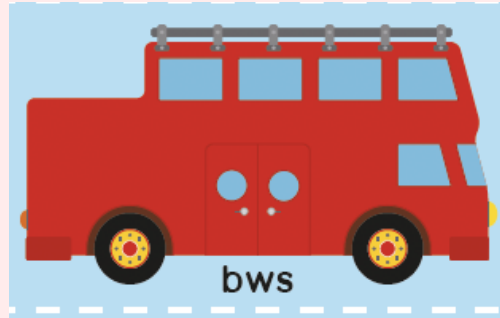
mewn balŵn.

Des i yma ar y bws.
yn y car.
ar y beic.
ar y trêrn.
mewn tacsî.
ynghar Luke.

Ddest ti yma ar y bws? Do. / Naddo.
yn y car?
ar y beic?
ar y trêrn?
mewn tacsî?
ynghar Luke?

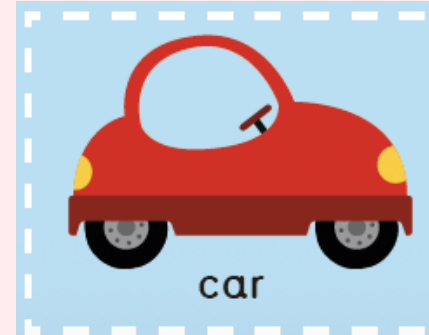
Ddes i ddim yma ar y bws.
yn y car.
ar y beic.
ar y trêrn.
mewn tacsî.
ynghar Luke.

bws

ar y bws?

Ddest ti yma...?

car

yn y car.

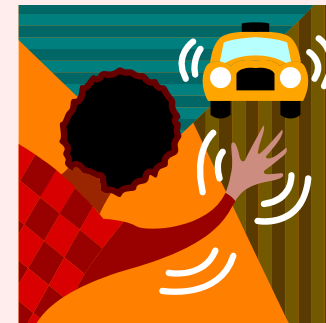

beic

ar y beic?

Do 😊

Naddo ☹️

mewn
tacsî

ar y trêrn?

Gorffennol 'Dod' ('to come')

'Dod' can be followed by 'â' - dod â' - i.e. 'to bring'
(lit. to come with)

Des i â llyfr darllen i ti
= I brought a book for you

Daeth Mr Davies â bisgedi i bawb!
= Mr Davies brought biscuits for everyone!

Ddaethoch chi â losin i fi?
Ddaethoch chi â losin i fi?
Ddaethoch chi â losin i fi?
Do, dyma ti.

cacen...

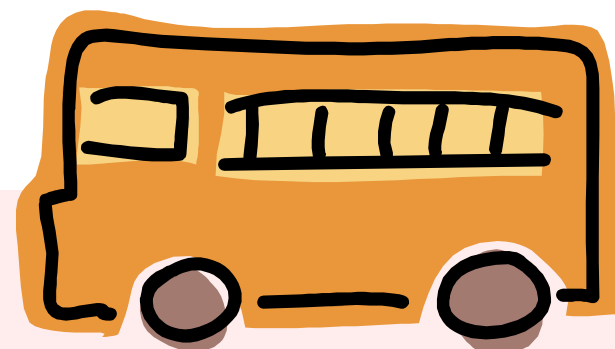
tost...

ham...

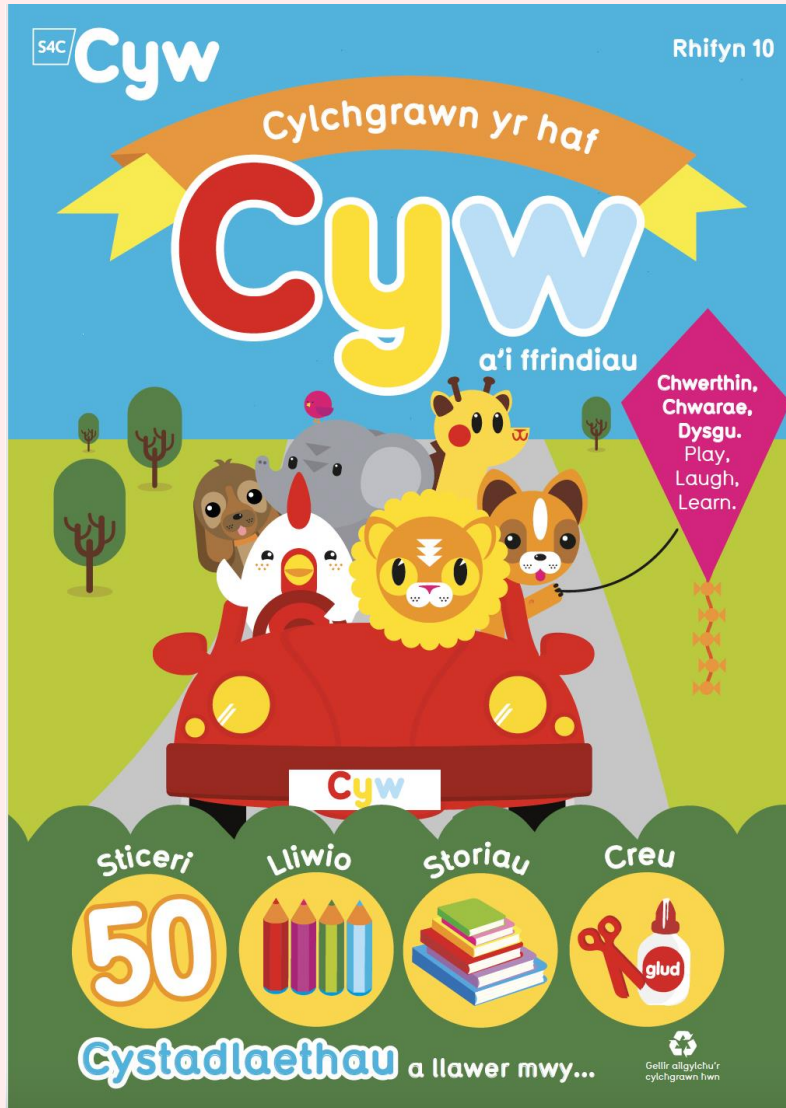
*Ddaethoch chi â
losin i fi?*

(tôn : Wheels on the bus)

Cylchgrawn Cyw

Cyw magazine

Thema Rhifyn 10 ydy **trafnidiaeth**.

Sut gallwch chi ddefnyddio'r cylchgrawn yma mewn gwers?

Sut gallwch chi gynnwys y 6 Maes Dysgu a Phrofiad?

Trafodwch eich syniadau.

The theme in Issue 10 is **transport**.

How would you incorporate the content of the magazine in a lesson?

How would you cover the 6 Areas of Learning and Experience?

Discuss your ideas.

Berfau afreolaidd gorffennol/ Past tense irregular verbs

Mynd ('to go')

Es i	Aethon ni
Est ti	Aethoch chi
Aeth e / hi	Aethon nhw

Cael ('to have')

Ces i	Cawson ni
Cest ti	Cawsoch chi
Cafodd e / hi	Cawson nhw

Gwneud ('to do/make')

Gwnes i	Gwnaethon ni
Gwnest ti	Gwnaethoch chi
Gwnaeth e / hi	Gwnaethon nhw

Dod ('to come')

Des i	Daethon ni
Dest ti	Daethoch chi
Daeth e / hi	Daethon nhw

Cerdyn Post

Annwyl Mam a Dad,

Mae'r tywydd yn braf heddiw
ond roedd hi'n bwrw glaw ddoe.

Es i i lan y môr dydd Llun.

Gwnes i gastell tywod ar y traeth.

Es i i'r pwll nofio dydd Mawrth.

Heddiw, es i i sgïo. Ces i amser
bendigedig!

Hwyl,

Aled

Darllenwch y cerdyn
post yna ysgrifennwch
un eich hun gan
ddefnyddio'r patrymau
amser gorffennol
rydych chi wedi'u
dysgu.

*Read the postcard
then write one of your
own using the past
tense patterns you
have learnt.*

Tasg

Meddyliwch am wers rydych chi wedi ei dysgu neu hoffech chi ei dysgu.

Gwnewch restr o'r brawddegau a'r cwestiynau perthnasol gallwch chi eu defnyddio gyda'r dysgwyr.

Ymarferwch nhw gyda phartner.

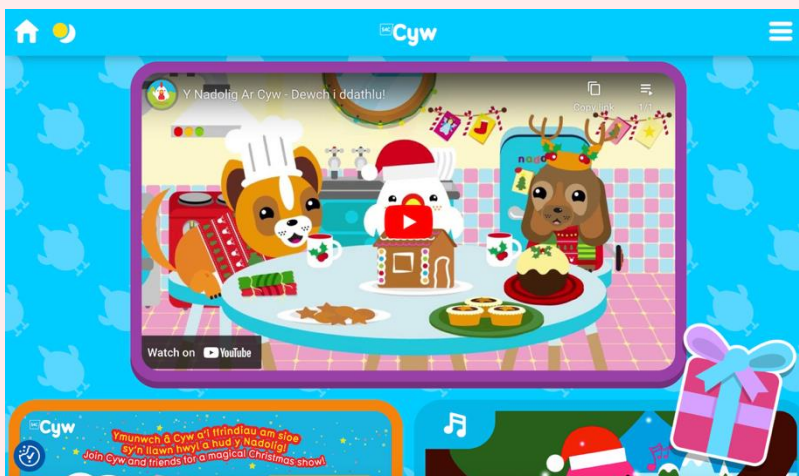
Cofiwch – *ymarfer* → *hyder* → *cynnydd*

*Think of a lesson you have taught on placement,
or a lesson you would like to teach.*

Using patterns from the two language mats, make a list of all the sentences and questions that you could use with your learners and in your lesson plan.

Practise these patterns with a peer.

Remember – ymarfer (practice) → hyder (confidence) → cynnydd (progress)

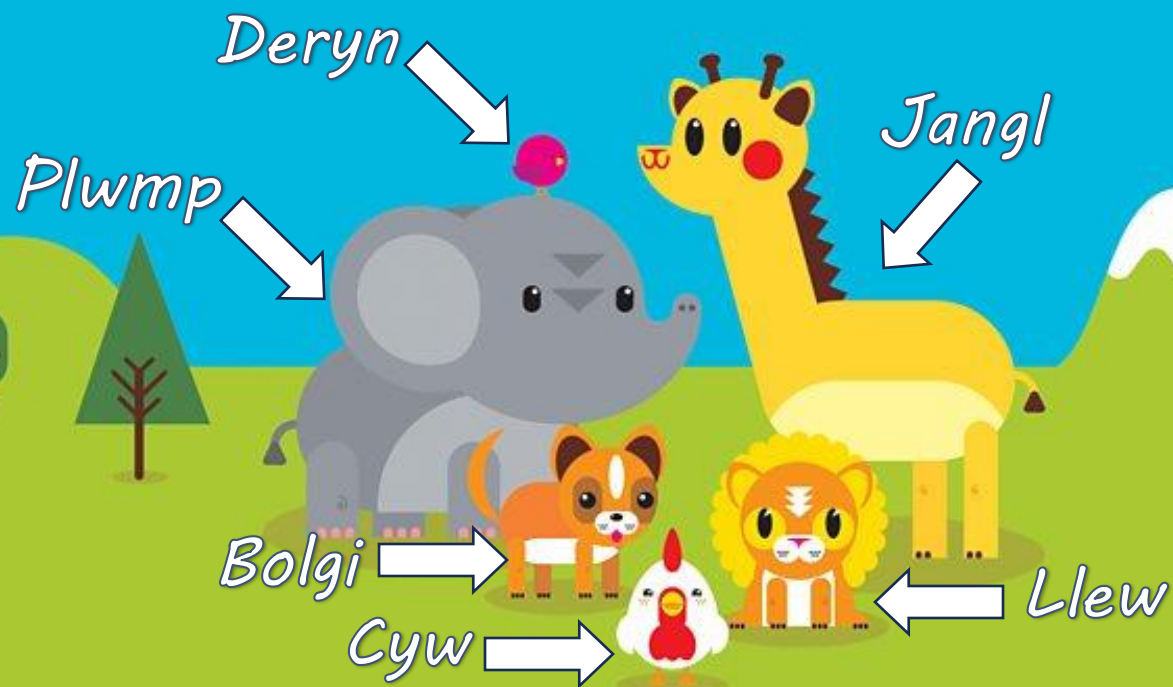
Gwefan Cyw Cyw Website

Mae'r wefan yn llawn straeon, gemau, caneuon a phosau i helpu'r dysgwyr lleiaf i ddysgu Cymraeg.

Pa ddeunydd allwch chi ymgorffori yn eich gwersi Cymraeg chi?

The Cyw website is full of stories, games, songs and puzzles to support teaching and learning Welsh in the classroom.

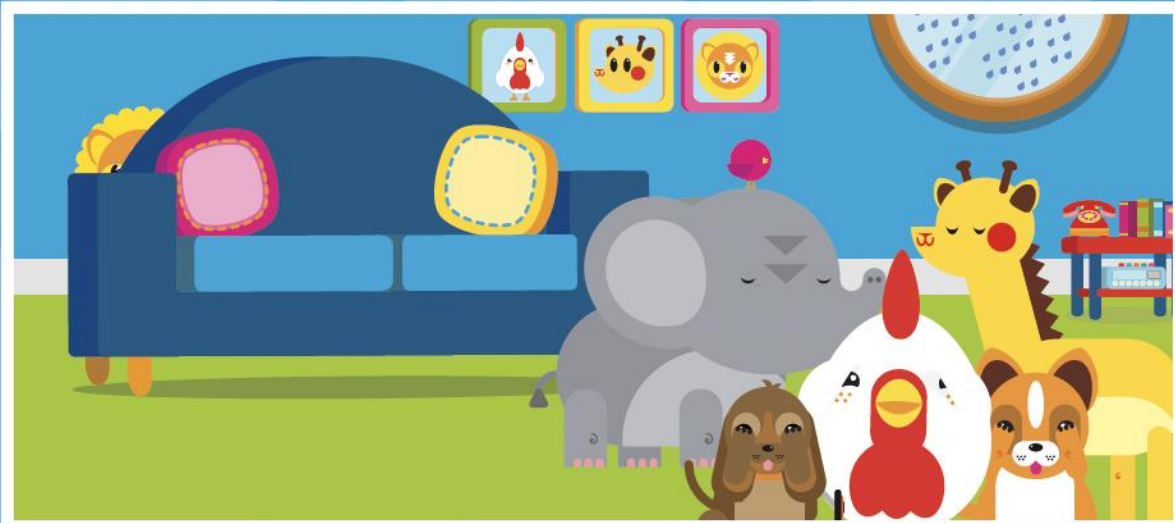
Look at the various aspects of the website and plan how you could implement them in your Welsh lessons.

Tasg Ddarllen Reading task

Darllenwch stori Cyw – ‘Chwarae gêm’. Atebwch y cwestiynau gan ddefnyddio brawddegau llawn. Defnyddiwch patrymau'r sesiwn hon a sesiynau blaenorol i'ch helpu chi.

Read this Cyw story – ‘Chwarae gêm’ and answer the past tense questions using full sentences if you can. Use the patterns we have studied in this session and previous sessions to help you.

2. Mae un yn mynd i guddio a phawb yn chwilio. Os ydyn ni'n dod o hyd i'r un sy'n cuddio, rhaid i ni guddio hefyd, a gwasgu i'r un guddfan!" Roedd hynny'n swno'n hwyl, meddylodd Bolgi. Aeth Llew i guddio'n gyntaf. Caeodd pawb arall eu llygaid a chyfri i ddeg. Aeth Llew i guddio tu ôl i'r sofffa.

1. Roedd hi'n ddiwrnod gwlyb a stormus. Roedd Cyw a'i ffrindiau yn y tŷ. Doedd dim posib mynd allan i chwarae. "Beth am chwarae Gêm Sardîns?" meddai Cyw. Ond doedd Bolgi ddim yn gwybod sut i chwarae Gêm Sardîns.

Geirfa

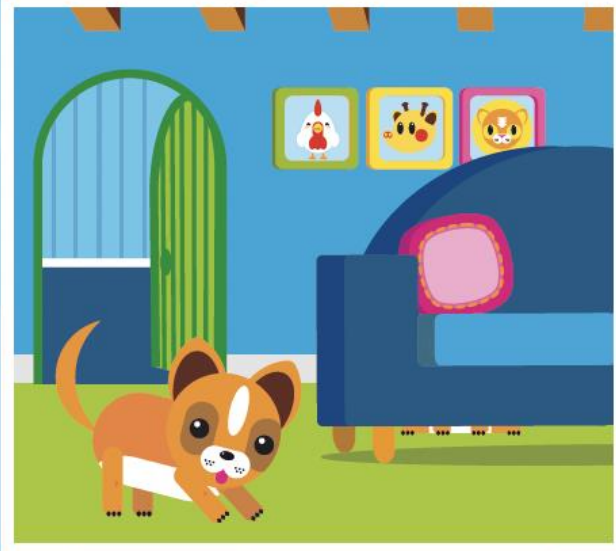
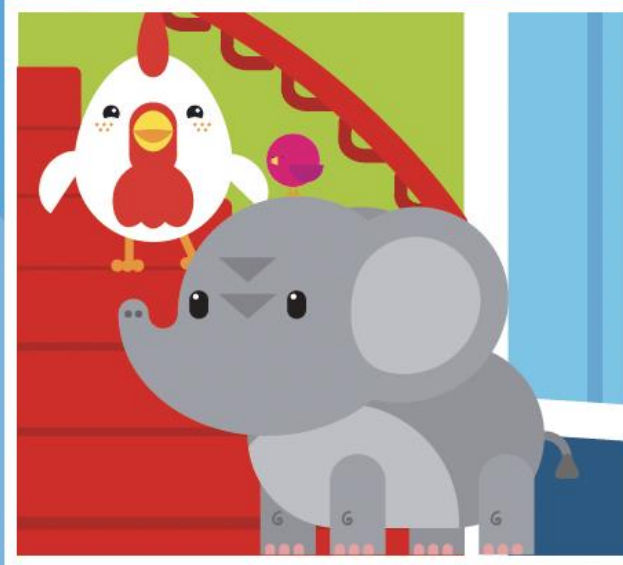
Vocabulary

cuddio	to hide
dod o hyd i	to find
cuddfan	hiding place
cyfri	to count

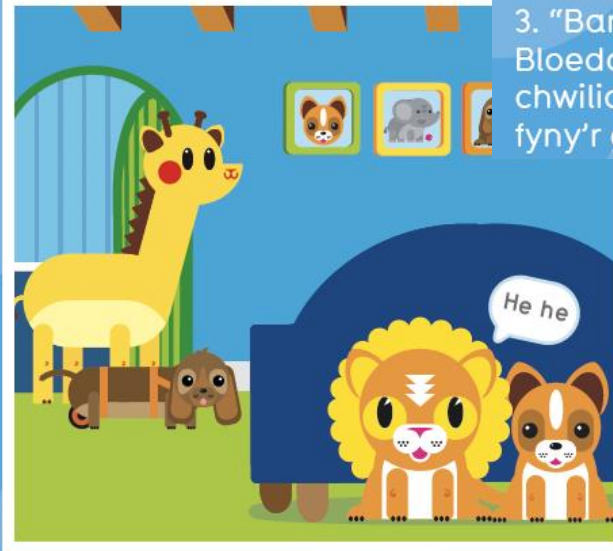
Geirfa

Vocabulary

Barod neu beidio	Ready or not
bloeddio	to shout
cyfeiriad	direction
Tyrd i guddio	Come to hide

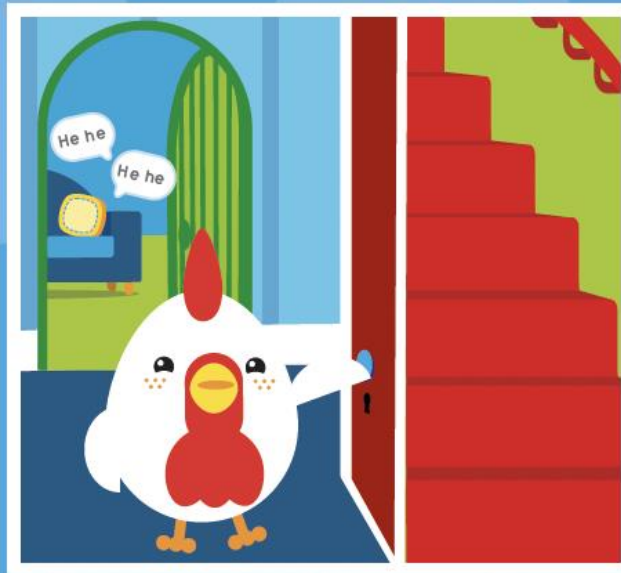
5. Roedd Bolgi'n gwybod yn iawn lle oedd hoff guddfan Llew – tu ôl i'r sofffa. Daeth Bolgi o hyd i Llew yn syth

6. "Tyrd i guddio," meddai Llew gan wneud lle i Bolgi. Cuddiodd y ddau yn dawel bach nes clywed Triog a Jangl yn dod i mewn. Roedd Bolgi a Llew eisiau chwerthin.

3. "Barod neu beidio, dyma ni'n dod!" Bloeddiodd Cyw. Yna, aeth pawb i chwilio. Aeth Plwmp, Deryn a Cyw i fynyr grisiau.

4. Aeth Jangl a Triog i'r gegin ond aeth Bolgi i'r cyfeiriad arall. Aeth Bolgi i'r ystafell fyw.

7. Daeth Jangl a Triog o hyd i'r ddau ac roedd rhaid i'r pedwar wasgu gyda'i gilydd tu ôl i'r sofffa. Roedd mwy o chwerthin a phawb yn ceisio'u gorau i fod yn dawel.

8. Roedd Cyw wedi dod i lawr y grisiau ac yn chwilio yn y cwpwrdd o dan y grisiau pan glywodd hi'r chwerthin.

Geirfa

Vocabulary

gwasgu gyda'i gilydd	squeeze together
ceisio'u gorau	trying their best
chwilio yn y cwpwrdd	searching in the cupboard
dynn fel sardîns	tight as sardines
i rywun arall	for somebody else

ystafell fyw

lounge

ceisio'u gorau

trying their best

chwilio yn y cwpwrdd

searching in the cupboard

Pwy fyddai'n...?

Who would...?

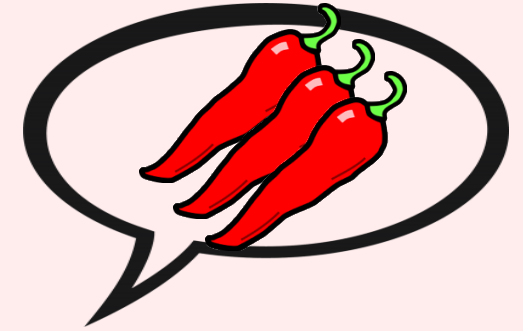
ffitio yn y guddfan

fit in the hiding place

9. Daeth Cyw o hyd iddyn nhw! Roedd rhaid i Cyw wasgu mewn atyn nhw hefyd, a pawb yn dynn fel sardîns mewn tin. Dim ond lle bach iawn oedd ar ôl i rywun arall. Roedd Plwmp a Deryn ar eu ffordd i lawr y grisiau i chwilio yn yr ystafell fyw. Ond pwy fyddai'n dod o hyd iddyn nhw gyntaf tybed? A phwy fyddai'n ffitio yn y guddfan? Plwmp neu Deryn?

Cwestiynau

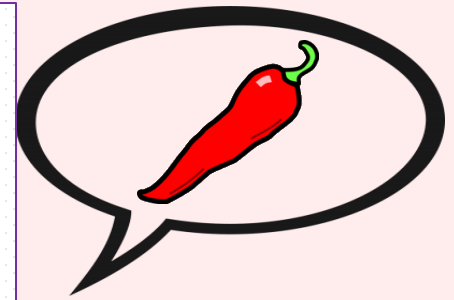

1. Sut roedd y tywydd?
2. Pa gêm roedd Cyw eisiau chwarae?
3. Pwy aeth i guddio yn gyntaf?
4. Ble aeth Llew i guddio?
5. Ble aeth Bolgi i guddio?
6. Beth roedd Bolgi a Llew eisiau gwneud?
7. Beth glywodd Cyw pan roedd hi'n chwilio yn y cwpwrdd?
8. Pwy oedd y ddau olaf?

Cwestiynau

1. Sut roedd y tywydd?
2. Pa gêm roedd Cyw eisiau chwarae?
3. Pwy aeth i guddio yn gyntaf?
4. Ble aeth Llew i guddio?
5. Ble aeth Bolgi i guddio?
6. Beth roedd Bolgi a Llew eisiau gwneud?
7. Beth glywodd Cyw pan roedd hi'n chwilio yn y cwpwrdd?
8. Pwy oedd y ddau olaf?

1. Roedd hi'n... / Roedd y tywydd yn...
2. Roedd Cyw eisiau chwarae...
3. ... aeth i guddio...
4. Aeth Llew i guddio ...
5. Aeth Bolgi i guddio...
6. Roedd Bolgi a Llew eisiau...
7. Clywodd Cyw...
8. Y ddau olaf oedd...

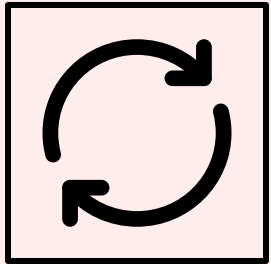

Help Llaw

Sut?	<i>How?</i>
Pa?	<i>Which?</i>
Pwy?	<i>Who?</i>
Ble?	<i>Where?</i>
Beth?	<i>What</i>

Munud i feddwl ...

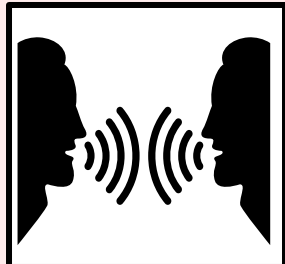
Pa dechnegau caffael iaith a ddefnyddiwyd yn y ddarlith hon?
Which language acquisition techniques were used in this lecture?

Drilio

Ymarfer ar lafar
(yn unigol)

Gwaith pêr

Tasg
wrando

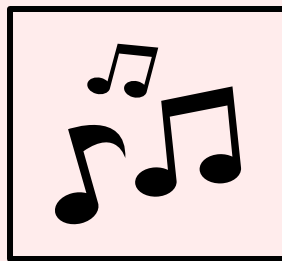
Tasg
ysgrifennu

Gwaith ar y
byrddau gwyn

Grŵp o dri

Amser canu

Y Gorffennol Rheolaidd

The Regular Past Tense

- **berfenw**

verb-noun (*dictionary form of an action / doing word*)

- **bonyn / bôn**

stem (*the part we add the ending to*)

- **terfyniad**

ending (*the part that tells us when / who*)

Bonyn Rheoliadd *Regular Stems*

- *When a verb ends in a single vowel, you will lose that vowel to find the bôn:*

prynu > **Prynais i**
canu > **Canais i**

golchi > **Golchais i**
bwyta > **Bwytais i**

- *When a verb ends in 'io', we once again lose the final vowel:*

gweithio > **Gweithiais i**
nofio > **Nofiais i**

smwddio > **Smwddiais i**
gwyllo > **Gwyliais i**

- *We always lose a final 'ed' or 'eg' ('eds will roll and 'egs will smash!):*

cerdded > **Cerddais i**
clywed > **Clywais i**

yfed > **Yfais i**
rhedeg > **Rhedais i**

- *With some verbs, we add the bôn to the end of the verb, without changing it at all (many of these end in a consonant):*

darllen > **Darllenais i**
deall > **Deallais i**

edrych > **Edrychais i**
chwarae > **Chwaraeais i**

Ydych chi'n cofio?

Bonyn Afreoliadd *Irregular Stems*

mwynhau	>	mwyn<u>h</u>eu-
aros	>	ar<u>h</u>os-
cyrraedd	>	cyr<u>h</u>aedd-
dweud	>	dywed- / dwed-
gwrando	>	gwrandaw-
gadael	>	gadaw-
meddwl	>	meddyli-

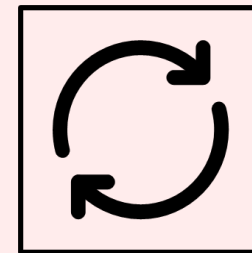
Terfyniadau

Endings

Person	Terfyniad
1. fi	- ais i
2. ti	- aist ti
3. fe/hi	- odd e/hi
4. ni	- on ni
5. chi	- och chi
6. nhw	- on nhw

Yr Amser Gorffennol Cryno

Short Past Tense

Darllen**ais** i
Darllen**aist** ti
Darllen**odd** e
Darllen**odd** hi
Darllen**on** ni
Darllen**och** chi
Darllen**on** nhw

Bwyta**ais** i
Bwyta**aist** ti
Bwyto**dd** e
Bwyto**dd** hi
Bwyto**n** ni
Bwyto**ch** chi
Bwyto**n** nhw

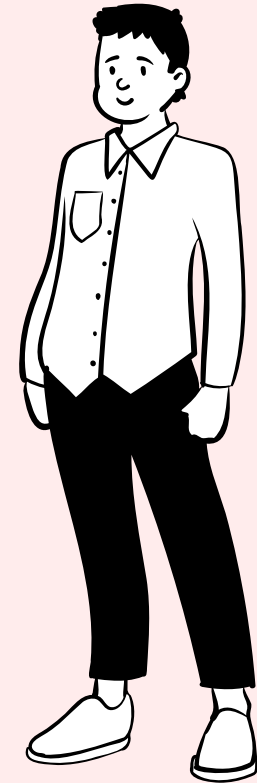
Gweithia**ais** i
Gweithia**aist** ti
Gweithio**dd** e
Gweithio**dd** hi
Gweithio**n** ni
Gweithio**ch** chi
Gweithio**n** nhw

Yr Amser Gorffennol Cryno

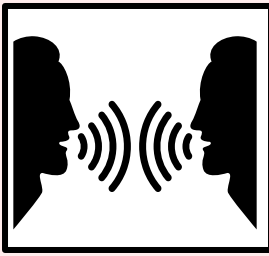

Beth wnest
ti heddiw?

Darllenais i stori,
marciais i **l**yfrau yn
y llyfrgell ac es i i'r
pwll nofio.

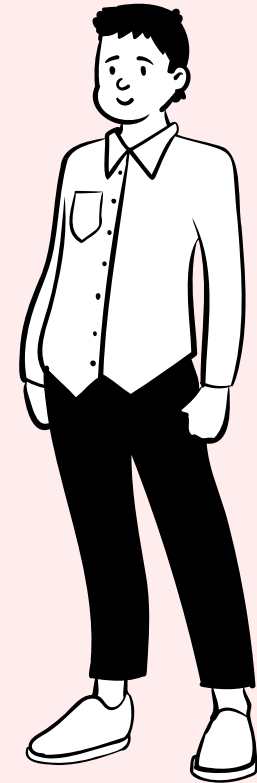

Yr Amser Gorffennol Cryno

Beth wnest
ti wythnos
diwetha?

Ymlaciais i yn y tŷ.
Cerddais i, gwyliais
i Netflix a bwytais i
!awer o siocled!

Yr Amser Gorffennol Cryno

- The direct object of the verb (often the first word after the ending) takes a soft mutation, e.e.

Darllenais i **l**yfr.

I read a book.

- The direct object does not take a soft mutation if it is followed by a definite masculine or plural noun, e.e.

Darllenaist ti'r llyfr.

You read the book.

Darllenon nhw'r llyfrau.

They read the books.

YR AMSER GORFFENNOL: CADARNHAOL

THE PAST TENSE: POSITIVE

To form the past tense with nearly all verbs, except for the irregular verbs, we add an ending to the root. The endings are:

- ais i	Rhedais i	<i>I ran</i>
- aist ti	Rhedaist ti	<i>You ran</i>
- odd e/odd o	Rhedodd e/o	<i>He ran</i>
- odd hi	Rhedodd hi	<i>She ran</i>
- odd Twm	Rhedodd Twm	<i>Twm ran</i>
- on ni	Rhedon ni	<i>We ran</i>
- och chi	Rhedoch chi	<i>You ran</i>
- on nhw	Rhedon nhw	<i>They ran</i>
-odd y plant	Rhedodd y plant	<i>The children ran</i>

Cofiwch

- The direct object of the verb (often the first word after the ending) takes a **soft mutation**, e.g.
Darllena**i**s i lyfr.
- The direct object does not take a soft mutation if it is followed by a definite masculine or plural noun, e.g.
Darllena**i**st ti'r llyfr.
Darlleno**n** nhw'r llyfrau.

Usually, the ending is added to the whole verb or it is added to the root which is formed by dropping the last vowel or syllable.

Verb ending	Examples of verbs	Root	Example
<i>none</i>	eistedd	eistedd-	eistedd on nhw
-io	gwyl io	gwyli-	gwyl i odd hi
-o	dring o	dring-	dring a is i
-u	pryn u	pryn-	pryn a ist ti
-i	berw i	berw-	berw o dd e
-a	siop a	siop-	siop a is i
-ed	yf ed	yf-	yf o dd e
-eg	rhed eg	rhed-	rhed o n ni

There are some irregular roots, e.g.

gwrando > gwr**a**dawais i

cyrraedd > cyr**h**aeddais i

dweud > dw**e**dais i, dy**w**edais i

meddwl > med**d**yliais i

Llenwch y bylchau:

Fill in the gaps:

	cwrdd	cofio	gwisgo	cerdded	bwyta
fi	cwrddais				
ti					
fe / hi			gwisgodd		
ni					
chi					
nhw					bwyton

Atebion!

	cwrdd	cofio	gwisgo	cerdded	bwyta
fi	cwrddais	cofiais	gwisgais	cerddais	bwytais
ti	cwrddaist	cofiaist	gwisgaist	cerddaist	bwytaist
fe / hi	cwrddodd	cofiodd	gwisgodd	cerddodd	bwytodd
ni	cwrddon	cofion	gwisgon	cerddon	bwyton
chi	cwrddoch	cofioch	gwisgoch	cerddoch	bwytoch
nhw	cwrddon	cofion	gwisgon	cerddon	bwyton

Treiglwch y gair mewn cromfachau (os oes angen):

Mutate the word in brackets (if necessary):

1. Prynais i (diod) yn y ffreutur.
2. Gwelais i'r (bechgyn) yn chwarae rygbi.
3. Tynnodd e (llun) o'r eliffant.
4. Cliriais i'r (bwrdd) ar ôl cinio.
5. Dringodd hi (mynydd) uchaf Cymru.
6. Anfonodd e (dwy) neges destun.
7. Defnyddion nhw (cyfrifiadur) newydd.
8. Bwyton ni (cinio) yn y neuadd.

	treiglad meddal
p	b
t	d
c	g
b	f
d	dd
g	/
ll	l
m	f
rh	r

Atebion!

1. Prynais i (diod) yn y ffreutur.
2. Gwelais i'r (bechgyn) yn chwarae rygbi.
3. Tynnodd e (llun) o'r eliffant.
4. Cliriais i'r (bwrdd) ar ôl cinio.
5. Dringodd hi (mynydd) uchaf Cymru.
6. Anfonodd e (dwy) neges destun.
7. Defnyddion nhw (cyfrifiadur) newydd.
8. Bwyton ni (cinio) yn y neuadd.

1. Prynais i dddiod yn y ffreutur.
2. Gwelais i'r bechgyn yn chwarae rygbi.
3. Tynnodd e lun o'r eliffant.
4. Cliriais i'r bwrdd ar ôl cinio.
5. Dringodd hi fynydd uchaf Cymru.
6. Anfonodd e ddwy neges destun.
7. Defnyddion nhw gyfrifiadur newydd.
8. Bwyton ni ginio yn y neuadd.

Gofyn Cwestiynau

Ddarllenaist ti...?

Ddarllenodd e...?

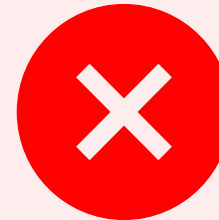
Do

Ddarllenodd hi...?

Ddarllenoeh chi...?

Naddo

Ddarllenon nhw...?

Mae treigladau meddal ar ddechrau'r cwestiwn.

There is a soft mutation at the start of the question.

p	b
t	d
c	g
b	f
d	dd
g	/
ll	l
m	f
rh	r

Gofyn Cwestiynau

Ddarlennaist ti lyfr neithiwr?

Gerddodd e i'r ysgol bore 'ma?

Fwytodd hi frechdan amser cinio?

Brynoch chi fwyd yn y ffreutur?

Weithion nhw'n galed heddiw?

Do

Naddo

p	b
t	d
c	g
b	f
d	dd
g	/
ll	l
m	f
rh	r

Mae treigladau meddal ar ddechrau'r cwestiwn.

There is a soft mutation at the start of the question.

Y Negyddol

- *Verbs starting with **b, d, g, ll, m, and rh** take a **treigladd meddal**, e.e.*

Ddarllenais i ddim llyfr.

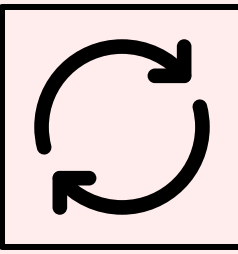
- *Verbs starting with **p, t and c** take a **treigladd llaes**, e.e.*

Cherddon nhw ddim i'r ysgol.

Phrynais i ddim creision.

- *There is never a mutation after **ddim**.*

Y Negyddol

Ddarllenaais i ddim llyfr.

I didn't read a book.

Phrynaist ti ddim brechdan.

You didn't buy a sandwich.

Fwytodd e ddim cinio.

He didn't eat lunch.

Cherddodd hi ddim i'r ysgol.

She didn't walk to school.

_Weithion ni ddim.

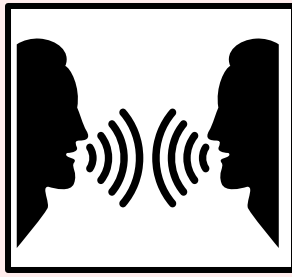
We didn't work.

Redon nhw ddim yn y coridor.

They didn't run in the corridor.

Parwch y Gymraeg a'r Saesneg:

Match the Welsh and English:

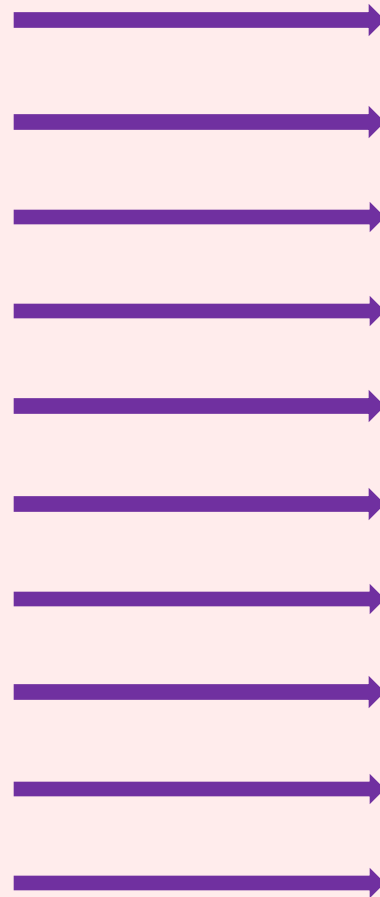

Saesneg
1. <i>I didn't play</i>
2. <i>She didn't leave</i>
3. <i>They didn't wait</i>
4. <i>He didn't think</i>
5. <i>We didn't run</i>
6. <i>You didn't eat</i>
7. <i>I didn't understand</i>
8. <i>They didn't listen</i>
9. <i>She didn't hear</i>
10. <i>You didn't climb</i>

Cymraeg
a. <u>A</u> dawodd hi ddim
b. <u>R</u> edon ni ddim
c. Chwaraeais i ddim
ch. <u>F</u> wytoch chi ddim
d. <u>Ch</u> lywodd hi ddim
dd. <u>W</u> randawon nhw ddim
e. <u>Dd</u> eallais i ddim
f. <u>F</u> eddyliodd e ddim
ff. <u>Dd</u> ringaist ti ddim
g. Ar <u>h</u> oson nhw ddim

Atebion!

Saesneg
1. <i>I didn't play</i>
2. <i>She didn't leave</i>
3. <i>They didn't wait</i>
4. <i>He didn't think</i>
5. <i>We didn't run</i>
6. <i>You didn't eat</i>
7. <i>I didn't understand</i>
8. <i>They didn't listen</i>
9. <i>She didn't hear</i>
10. <i>You didn't climb</i>

Cymraeg
c. Chwaraeais i ddim
a. Adawodd hi ddim
g. Arhoson nhw ddim
f. Feddyliodd e ddim
b. Redon ni ddim
ch. Fwytoch chi ddim
e. Ddeallais i ddim
dd. Wrandawon nhw ddim
d. Chlywodd hi ddim
ff. Ddringaist ti ddim

Newidwch y brawddegau yma i'r negyddol:

Change these sentences to the negative:

1. Siaradon nhw mewn grwpiau.
2. Arhosais i yn y dosbarth.
3. Edrychodd hi ar y map.
4. Bwytais i ginio.
5. Gwelodd hi ffilm neithiwr.
6. Mwynheuaist ti'r wers ddoe.
7. Darllenon nhw lyfrau.
8. Casglodd e boteli.

Atebion!

1. Siaradon nhw mewn grwpiau.
2. Arhosais i yn y dosbarth.
3. Edrychodd hi ar y map.
4. Bwytais i ginio.
5. Gwelodd hi ffilm neithiwr.
6. Mwynheuaist ti'r wers ddoe.
7. Darllenon nhw lyfrau.
8. Casglodd e boteli.

1. Siaradon nhw ddim mewn grwpiau.
2. Arhosais i ddim yn y dosbarth.
3. Edrychodd hi ddim ar y map.
4. Fwytais i ddim cinio.
5. Welodd hi ddim ffilm neithiwr.
6. Fwynheuaist ti ddim y wers ddoe.
7. Ddarllenon nhw ddim llyfrau.
8. Chasglodd e ddim poteli.

Gwrandewch yn ofalus a llenwch y bylchau:

Listen carefully and fill in the gaps:

Athrawes: **Beth wnaethoch chi ar eich gwyliau, ferched?**

Nia: _____ ni yn y pwll nofio.

Athrawes: _____ chi rywbeth diddorol?

Seren: **Do, _____ ni'r Pyramidiau.**

Athrawes: **Hyfryd! _____ chi rywbeth?**

Nia: **Naddo, _____ ni ddim byd.**

Athrawes: **Fwynheuoch chi'r gwyliau?**

Seren: _____, yn fawr iawn. _____ ni i gyd.

Atebion!

Athrawes: Beth wnaethoch chi ar eich gwyliau, ferched?

Nia: Chwaraeon ni yn y pwll nofio.

Athrawes: Weloch chi rywbeth diddorol?

Seren: Do, gwelon ni'r Pyramidiau.

Athrawes: Hyfryd! Brynoch chi rywbeth?

Nia: Naddo, phrynon ni ddim byd.

Athrawes: Fwynheuoch chi'r gwyliau?

Seren: Do, yn fawr iawn. Mwynheuon ni i gyd.

Short Form Perfect Tense – e.g. *I went, You played, He slept....*

		I i	You (s) ti	He e	She hi	We ni	You (pl) chi	They nhw	The children y plant
<i>to go</i>	mynd	Es i	Est ti	Aeth e	Aeth hi	Aethon ni	Aethoch chi	Aethon nhw	Aeth y plant
<i>to come</i>	dod	Des i	Dest ti	Daeth e	Daeth hi	Daethon ni	Daethoch chi	Daethon nhw	Daeth y plant
<i>to do</i>	gwneud	Gwnes i	Gwnest ti	Gwnaeth e	Gwnaeth hi	Gwnaethon ni	Gwnaethoch chi	Gwnaethon nhw	Gwnaeth y plant
<i>to have</i>	cael	Ces i	Cest ti	Cafodd e	Cafodd hi	Cawson ni	Cawsoch chi	Cawson nhw	Cafodd y plant
<i>to read</i>	darllen	Darllena i	Darllenaist ti	Darllenodd e	Darllenodd hi	Darllenon ni	Darlleno ch i	Darllenon nhw	Darllenodd y plant
<i>to play</i>	chwarae	Chwarae i	Chwaraeist ti	Chwaraeodd e	Chwaraeodd hi	Chwaraeon ni	Chwaraeoch chi	Chwaraeon nhw	Chwaraeodd y plant
<i>to sit</i>	eistedd	Eisteddais i	Eisteddaist ti	Eisteddodd e	Eisteddodd hi	Eisteddon ni	Eisteddoch chi	Eisteddon nhw	Eisteddodd y plant
<i>to sleep</i>	cysgu	Cysgais i	Cysgaist ti	Cysgodd e	Cysgodd hi	Cysgon ni	Cysgoch chi	Cysgon nhw	Cysgodd y plant
<i>to get up</i>	codi	Codais i	Codaist ti	Cododd e	Cododd hi	Codon ni	Codoch chi	Codon nhw	Cododd y plant
<i>to work</i>	gweithio	Gweithiais i	Gweithiaist ti	Gweithiodd e	Gweithiodd hi	Gweithion ni	Gweithioch chi	Gweithion nhw	Gweithiodd y plant
<i>to watch</i>	gwyllo	Gwyliais i	Gwyliaist ti	Gwylodd e	Gwylodd hi	Gwylion ni	Gwylloch chi	Gwylion nhw	Gwylodd y plant
<i>to walk</i>	cerdded	Cerddais i	Cerddaist ti	Cerddodd e	Cerddodd hi	Cerddon ni	Cerddoch chi	Cerddon nhw	Cerddodd y plant
<i>to run</i>	rhedeg	Rhedais i	Rhedaist ti	Rhedodd e	Rhedodd hi	Rhedon ni	Rhedoch chi	Rhedon nhw	Rhedodd y plant
<i>to eat</i>	bwyta	Bwytais i	Bwytaist ti	Bwytodd e	Bwytodd hi	Bwyton ni	Bwytoch chi	Bwyton nhw	Bwytodd y plant
<i>to drink</i>	yfed	Yfais i	Yfaist ti	Yfodd e	Yfodd hi	Yfon ni	Yfoch chi	Yfon nhw	Yfodd y plant
<i>to enjoy</i>	mwynhau	Mwynheuais i	Mwynheuaist ti	Mwynheuodd e	Mwynheuodd hi	Mwynheuon ni	Mwynheuo ch i	Mwynheuon nhw	Mwynheuodd y plant
<i>to clean</i>	glanhau	Glanheuais i	Glanheuaist ti	Glanheuodd e	Glanheuodd hi	Glanheuon ni	Glanheuo ch i	Glanheuon nhw	Glanheuodd y plant
<i>to start</i>	dechrau	Dechreuais i	Dechreuaist ti	Dechreuodd e	Dechreuodd hi	Dechreuon ni	Dechreuo ch i	Dechreuon nhw	Dechreuodd y plant
<i>to stay</i>	aros	Arhosais i	Arhosaist ti	Arhosodd e	Arhosodd hi	Arhoson ni	Arhosoch chi	Arhoson nhw	Arhosodd y plant
<i>to finish</i>	gorffen	Gorffennais i	Gorffennaist ti	Gorffennodd e	Gorffennodd hi	Gorffennon ni	Gorffennoch chi	Gorffennon nhw	Gorffennodd y plant
<i>to arrive</i>	cyrhaedd	Cyrhaeddais i	Cyrhaeddaist ti	Cyrhaeddodd e	Cyrhaeddodd hi	Cyrhaeddon ni	Cyrhaeddoch chi	Cyrhaeddon nhw	Cyrhaeddodd y plant
<i>to leave</i>	gadael	Gadawais i	Gadawaist ti	Gadawodd e	Gadawodd hi	Gadawon ni	Gadawoch chi	Gadawon nhw	Gadawodd y plant

*Treigladd Meddal (Soft Mutation) of the object when positive – **Darllena i lyfr / Darllena i'r llyfr / Ddarllena i ddim llyfr.**

Da iawn bawb!
Wela i chi wythnos nesaf.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

RHAGOR iaith